

SOLUȚIILE FORMULATE DE CNIPMMR PPRIVIND DEZVOLTAREA ACTIVITĂȚILOR DE CERCETARE DEZVOLTARE DIN ROMÂNIA ÎN CONSONANȚĂ CU STRATEGIA UE 2020

A. PREZENTAREA SITUAȚIEI ACTUALE

Recuperarea decalajelor dintre România și țările dezvoltate din Uniunea Europeană presupune asigurarea unui cadru economico-social care să-i permită României o creștere economică sustenabilă mai mare decât cea de la nivelul UE. În acest context, **sprijinirea activităților de cercetare-dezvoltare trebuie să reprezine o prioritate pentru România**, deoarece acestea au un **impact determinant asupra dezvoltării economice** a unei țări, regăsindu-se ca **element cheie** atât **al creșterii potențialului economiei**, cât și **al modalităților de realizare a acestuia**.

În 2009, România a avut un nivel al cheltuielilor brute pentru C-D (0,47 % din PIB) de aproximativ 4,3 ori mai mic decât cel înregistrat la nivelul UE-27 (2,01 % din PIB), fapt ce **conduce, contrar aspirațiilor, la accentuarea decalajelor**. O altă caracteristică nefavorabilă derivă din structura acestor cheltuieli, doar 34,8 % din acestea au fost realizate de către societăți comerciale private (Tabelul 1), principalele cauze fiind **subcapitalizarea firmelor românești și lipsa unor stimulente fiscale** care să sprijine activitățile de C-D.

Tabel 1. Cheltuielile Brute pentru Cercetare-Dezvoltare

Indicatori	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
UE 27 % din PIB	1,86	1,86	1,87	1,86	1,83	1,82	1,85	1,85	1,92	2,01
România % din PIB	0,37	0,39	0,38	0,39	0,39	0,41	0,45	0,52	0,58	0,47
% Ro Sectorul Guvernamental	40,8	43,0	48,4	47,6	49,0	53,5	64,1	67,1	70,1	54,92
% Ro Societăți Comerciale Private	49,0	47,6	41,6	45,4	44,0	37,2	30,4	26,9	23,3	34,8

Sursa: Eurostat

Pentru ameliorarea acestei situații propunem, în baza analizei practicilor din țările Uniunii Europene (Anexa 1), o serie de îmbunătățiri privind sprijinirea activităților de C-D în România. Stimulentele și facilitățile fiscale propuse spre implementare vizează atât societățile comerciale cu obiect de activitate în C-D, cât și pe cele care derulează activități de C-D, dar au alt obiect principal de activitate.

B. PROPUNERILE CNIPMMR PRIVIND SPRIJINIREA ACTIVITĂȚILOR DE CERCETARE - DEZVOLTARE DIN ROMÂNIA

Pentru susținerea activităților de cercetare dezvoltare, raportat la bunele practici la nivel european, CNIPMMR formulează următoarele propuneri:

Propunerea 1

1.1. Modificarea dispozițiilor art. 19¹ alin. (1) lit. a) din Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare, **pentru creșterea plafonului deducerii suplimentare la calculul impozitului pe profit pentru cheltuielile de cercetare - dezvoltare de la 20% la:**

- 50 % pentru întreprinderile mari și
- 75 % pentru IMM-uri,

potrivit bunelor practici în domeniu din Austria, Cehia, Franța, Marea Britanie, Norvegia, Portugalia, Spania, Ungaria.

1.2. Modificarea în mod corespunzător a Normelor privind deducerile pentru cheltuielile de cercetare-dezvoltare, aprobate prin Ordinul nr. 2086/4504/2010, comun al ministrului finanțelor publice și al ministrului educației, cercetării, tineretului și sportului, pentru **asigurarea operaționalizării creșterii plafonului deducerii suplimentare** la 50 % pentru întreprinderile mari și 75 % pentru IMM-uri.

Exemplul 1. Societatea comercială X, care este un IMM, a obținut în anul trecut un venit brut de 140.000 lei. În același an cheltuielile eligibile de cercetare-dezvoltare realizate de către aceasta au fost de 40.000 lei.

	Venit brut - cheltuielile eligibile de cercetare-dezvoltare	Aplicarea deducerii suplimentare cu 20% (Varianta prevăzută de Codul fiscal)	Aplicarea deducerii suplimentare propuse de CNIPMMR 75% - IMM-uri
Venit brut - cheltuielile eligibile de cercetare-dezvoltare	100.000	$100.000 - 20\% * 40.000$ = 92.000	$100.000 - 75\% * 40.000$ = 70.000
Impozit pe profit (16%)	$16\% * 100.000$ = 16.000	$16\% * 92.000$ = 14.720	$16\% * 70.000$ = 11.200
Reducere impozit datorat	-	$16.000 - 14.720$ = 1.280	$16.000 - 11.200$ = 4.800

Exemplul 2. Societatea comercială Y, care este o întreprindere mare, a obținut în anul trecut un venit brut de 950.000 lei. În același an cheltuielile eligibile de cercetare-dezvoltare realizate de către aceasta au fost de 350.000 lei.

	Venit brut - cheltuielile eligibile de cercetare-dezvoltare	Aplicarea deducerii suplimentare cu 20% (Varianta prevăzută de Codul fiscal)	Aplicarea deducerii suplimentare propuse de CNIPMMR 50% - Mari
Venit brut - cheltuielile eligibile de cercetare-dezvoltare	600.000	$600.000 - 20\% * 350.000$ = 530.000	$600.000 - 50\% * 350.000$ = 425.000
Impozit pe profit (16%)	$16\% * 600.000$ = 96.000	$16\% * 530.000$ = 84.800	$16\% * 425.000$ = 68.000
Reducere impozit datorat	-	$96.000 - 84.800$ = 11.200	$96.000 - 68.000$ = 28.000

Propunerea 2

Deducerea suplimentară din baza impozabilă a 50 % din totalul veniturilor obținute din valorificarea brevetelor de invenție rezultate din activitățile de C-D derulate în regie proprie sau subcontractate, similar cu bunele practici din Spania și Ungaria.

Propunerea 3

Reglementarea deductibilității totale a cheltuielilor cu investiții (echipamente, licențe software) la momentul achiziției, dacă acestea sunt efectuate în scopul desfășurării activităților de cercetare-dezvoltare similar cu bunele practici din Irlanda, Marea Britanie și Polonia.

Anexa 1
**SUSȚINEREA ACTIVITĂȚILOR DE CERCETARE – DEZVOLTARE
ÎN EUROPA**

1 AUSTRIA

În Austria, principala instituție care se ocupă cu promovarea cercetării aplicative și a inovării este FEG (Agenția pentru Promovarea Cercetării). Înființată în 2004 ca rezultat al comasării a patru instituții (Fondul pentru Promovarea Cercetării Industriale, Agenția Spațială din Austria, Biroul pentru Cercetare Internațională și Cooperare Tehnologică, și Societatea pentru Impulsionarea Tehnologiei), FEG este deținută în totalitate de către autoritățile austriece (reprezentate de Ministerul Transporturilor, Inovării și Tehnologiei și Ministerul Economiei, Familiei și Tineretului), principalele sale activități fiind în domeniul administrării stimulentei fiscale, consultanței și finanțării proiectelor de C-D. În acest sens, FEG derulează 5 categorii de programe:

I. Programe generale: care sunt principala sursă de finanțare pentru activitățile de C-D din industrie.

II. Programe structurale: care vizează promovarea și susținerea atât a cooperării dintre știință și industrie, precum și a inovării în toate regiunile Austriei.

III. Programe tematice: se axează asupra priorităților, cum ar fi noile tehnologii sau satisfacerea nevoilor societății care au un impact strategic asupra economiei.

IV. Programe europene și internaționale: care vizează sporirea participării Austriei în proiectele europene și internaționale.

V. Programe aerospațiale: vizează strategia Austriei de a-și întări rolul în demersurile internaționale referitoare la aerospațiu.

Austria a implementat de curând un **nou sistem de stimulare a activităților de C-D, care presupune o serie de facilități fiscale**. În principiu, noua versiune adoptată este mult simplificată față de cea precedentă. Pentru edificare prezentăm principalele caracteristici ale acestui sistem:

VERSIUNEA PRECEDENTĂ (până la 1 ianuarie 2011):

A. Deducerea suplimentară a 25 % din cheltuielile aferente C-D.

B. Deducerea suplimentară a 35 % din cheltuielile marginale aferente C-D, ce exced media pentru ultimii 3 ani.

C. Substituirea deducerii suplimentare cu o primă de 8 % din cheltuielile de C-D, care este „plătibilă în numerar”.

VERSIUNEA ACTUALĂ (începând cu 1 ianuarie 2011):

O primă de 10 % din cheltuielile de C-D, care este „plătibilă în numerar” de către Ministerul Finanțelor, întreprinderea încasând-o indiferent de profiturile sau pierderile fiscale raportate¹.

2 BELGIA

În Belgia este aplicat un sistem de facilități privind sprijinirea activităților de C-D care are la bază următoarele elemente:

A. Facilități fiscale privind investițiile – se poate opta pentru:

I. Deducerea suplimentară o singură dată a 13,5 % din toate investițiile de C-D (tangibile și intangibile)

II. Deducerea suplimentară a 22,5 % din totalul amortizării acelorași investiții de C-D.

B. Deducerea veniturilor generate de noi patente – permite deducerea a 80 % din veniturile datorate noilor patente.

C. Scutirea parțială de contribuții pentru asigurări sociale – presupune scutirea cu 75 % a contribuțiilor datorate de angajator pentru salariile plătite cercetătorilor calificați care lucrează la proiecte de C-D.

3 CEHIA

În Cehia sistemul de stimulente pentru susținerea activităților de C-D încorporează următoarele facilități:

A. Deducerea suplimentară a 100 % din cheltuielile aferente proiectelor de C-D, care însă diminuează baza impozabilă până la minimum „0”.

B. Programe de tip grant pentru anumite tipuri de activități de C-D

¹ Deducerile suplimentare au fost eliminate

4 FRANȚA

Franța este considerată țara cu un sistem foarte generos de facilități pentru C-D, cheltuielile eligibile incluzându-le pe cele aferente: forței de muncă și echipamentelor folosite pentru C-D în cadrul firmei; activităților de cercetare subcontractate; patentarea și protecția patentelor. Franța oferă următoarele stimulente:

A. Diminuarea impozitului pe profit cu echivalentul a 30 % din cheltuielile de C-D eligibile ce nu 100 milioane de euro la nivelul unui an, plus 5 % din ceea ce excede acest plafon.

B. Diminuarea impozitului pe profit, în cazul noilor solicitanți ai măsurii, de 50 % pentru primul an, 40 % pentru al doilea an și 30 % începând cu anul al treilea, prevederea privind plafonul de 100 milioane de euro rămânând valabilă.

5 IRLANDA

Facilitățile oferite de Irlanda prevăd în principal următoarele prevederi:

A. Deducerea, în general, a cheltuielilor de C-D în anul dării în exploatare a investițiilor realizate.

B. Diminuarea impozitului pe profit în valoare de 25 % din costurile marginale care exced „nivelul de bază” (2003, iar dacă întreprinderea nu a existat în acea perioadă, atunci baza este „0”) al cheltuielilor pentru C-D.

C. Diminuarea impozitului pe profit cu o sumă echivalentă cu 25 % din cheltuielile ce vizează clădirile sau construcțiile utilizate pentru desfășurarea activităților de C-D (cu condiția ca minimum 35 % din clădire să utilizată pentru C-D pentru o perioadă de 4 ani).

D. Finanțări de tip grant.

6 MAREA BRITANIE

În Marea Britanie², sprijinirea activităților de C-D presupune facilități (aproximativ 6.500 de IMM-uri aplează anual aceste facilități) ce vizează atât cheltuielile de capital (clădiri, echipamente, utilaje etc.), cât și cheltuielile de exploatare. Aceste facilități sunt:

A. CHELTUIELI DE CAPITAL (capital expenditure): prin deducerea cu până la 100% din valoarea investițiilor realizate la momentul dării în exploatare a acestora.

B. CHELTUIELI DE EXPLOATARE* (revenue expenditure): prin amplificarea deductibilității pentru acestea prin scăderea bazei impozabile în următoarele situații:

1. IMM-uri:

1.1. Dacă realizează profit: deducerea cheltuielilor eligibile de 200% (se deduc încă o dată față de reglementarea clasică, adică o deduce suplimentară de 100 %)

1.2. Dacă realizează pierderi: pentru partea din pierderi datorată aplicării facilității 1.1. pot opta pentru una dintre variantele de mai jos

I. Păstrarea pierderii în perspectiva recuperării ulterioare a acesteia;

II. Ștergerea pierderii în schimbul încasării (transfer în bani de la HMRC – echivalentul ANAF-ului) a 14% din 200% cheltuieli eligibile, dar plafonat la nivelul contribuțiilor sociale datorate pentru personalul angajat.

2. Întreprinderi mari: deducerea suplimentară din baza impozabilă a 30 % din cheltuielilor eligibile.

*Cheltuieli de exploatare eligibile:

- Cheltuieli cu personalul implicat în C-D (inclusiv cel administrativ);
- Consumabile:
 - Materiale consumate sau transformate;
 - Licențe de software;
 - Utilități (apă, energie electrică, combustibili);
- Cheltuielile cu personalul extern (PFA care intră sub incidența noțiunii de muncă dependentă);
- C-D subcontractată (cu excepția companiilor mari).

7 NORVEGIA

În Norvegia, activitățile de C-D beneficiază de următoarele înlesniri:

² <http://www.hmrc.gov.uk/ct/forms-rates/claims/randd.htm>

A. Deducerea suplimentară din baza impozabilă a organizației a 20 % din cheltuielile de C-D pentru **IMM-uri**.

B. Deducerea suplimentară din baza impozabilă a organizației a 18 % din cheltuielile de C-D pentru celelalte întreprinderi.

8 POLONIA

În Polonia, sistemul de sprijinire a C-D vizează următoarele aspecte fiscale diferențiate după cum urmează:

A. Centre cu Statut de C-D – care au în vedere o întreprindere ce are venituri din vânzări de minimum 1,2 milioane euro și minimum 20 % din venituri provin din C-D. Aceste centre beneficiază de:

- *Scutirea de impozit a proprietăților utilizate în activitățile de C-D*
- *Diminuarea bazei impozabile a organizației prin intermediul creării unui fond lunar (maximum 20 % din venituri,) care să acopere costul activelor fixe și a costurilor operaționale.*

B. Deducerea în primul an a 50 % din valoarea achizițiilor de noi tehnologii.

9 PORTUGALIA

Portugalia utilizează un sistem de stimulente pentru sprijinirea activităților de C-D, care implică atât o rată de bază a diminuării impozitului pe profit, cât și rate marginale, după cum urmează:

A. Rata de bază a diminuării impozitului pe profit de 32,5 % din cheltuielile de C-D, cu posibilitatea pentru **IMM-urile noi** de a beneficia de o creștere a ratei de bază cu 10 % (deci 42,5 %).

B. Rate marginale a diminuării impozitului pe profit:

- *50% din partea din cheltuieli care excede media aritmetică simplă a ultimilor 2 ani (plafonată la 1,5 milioane de euro);*
- *20 % din cheltuielile de recrutare a persoanelor absolvente de doctorat (PhD), fiind plafonată la 1,8 milioane de euro.*

10 SPANIA

Spania a implementat o serie de măsuri cu caracter fiscal care vizează sprijinirea activităților de C-D, apelând atât la rate marginale cât și la rate absolute:

A. Rata de bază a diminuării impozitului pe profit de 25 % din cheltuielile de C-D

B. Rata marginală a diminuării impozitului pe profit de 42 % pentru cheltuielile de C-D care exced (sporul acestora) media pe ultimii 2 ani (se beneficiază de 25% din întreaga sumă, plus 42 % din sporul marginal).

C. Diminuarea impozitului pe profit cu 10% din cheltuielile aferente **salariilor** plătite personalului implicat nemijlocit în activitățile de C-D.

D. Diminuarea impozitului pe profit cu 8 % din **investițiile în active tangibile și intangibile**, cu excepția clădirilor, care sunt utilizate nemijlocit pentru activitățile de C-D.

E. Facilități privind patentele – 50% din veniturile rezultate din valorificarea patentelor sunt exceptate de la plata impozitului pe profit.

11 UNGARIA

În Ungaria, stimulentele acordate pentru sprijinirea activităților de C-D presupun următoarele prevederi:

A. Deducerea suplimentară din baza impozabilă a organizației a 100 % din cheltuielile de C-D.

B. Deducere specială privind salariile, aceasta presupunând că se pot deduce suplimentar din baza impozabilă a organizației 10 % din costurile cu salariile (dar nu mai mult de 70 % din impozitul pe profit plătit de către întreprindere până la deducere). Această facilitate poate fi utilizată pentru anul în curs și următorii trei ani.

C. Facilități privind patentele – dacă se realizează „proprietate intelectuală” datorită activităților de C-D, 50 % din totalul drepturilor de autor încasate (dar nu mai mult de 50 % din profitul înainte de impozitare) pot fi deduse din baza impozabilă aferentă impozitului pe profit.